

Onderzoek Basisbaan 2025

Gemeente Berg en Dal

Aanleiding

In het uitvoeringsprogramma coalitieakkoord 2022-2026 staat opgenomen: *5 (basis)banen realiseren voor mensen die nu een uitkering hebben.*

Hiervoor is geld opgenomen in de begroting, namelijk:

- € 80.000,- voor 2 basisbanen in 2024; en
- € 200.000 voor 5 basisbanen in 2025 e.v.

Deze bedragen zijn gebaseerd op banen van 36 uur inclusief de begeleiding vanuit onze organisatie. De raming is opgenomen in stelpost 5650001-4110995.

Leeswijzer

De gemeente Berg en Dal voert een onderzoek uit naar de mogelijkheden om de basisbaan in te voeren. Dit onderzoek wordt ambtelijk uitgevoerd door middel van literatuurstudie. In deze notitie wordt verslag gedaan van de bevindingen.

Het onderzoek richt zich met name op landelijke ervaringen met basisbanen. Hoofdstuk 1 beschrijft de basisbaan als concept. In hoofdstuk 2 worden de ervaringen van andere gemeenten gedeeld. In hoofdstuk 3 wordt ingegaan op de mogelijke impact van de basisbaan op de gemeente Berg en Dal. Aan het eind van de notitie staan de gebruikte bronnen, die indien mogelijk via openbare links beschikbaar zijn.

Hoofdstuk 1: Wat is de basisbaan?

Kijkend naar de landelijke experimenten (o.a. Groningen, Tilburg, Nijmegen, Assen), is vast te stellen dat er geen één basisbaan is. Er zijn vele varianten waarbij er wel **algemene kenmerken** zijn vast te stellen, namelijk:

1. Basisbanen zijn bedoeld voor mensen die langdurig in de bijstand zitten, meer dan 2 à 3 jaar.
2. Basisbanen zijn additionele werkzaamheden en zijn geen invulling van bestaand betaald werk.
3. Basisbanen leiden tot maatschappelijke meerwaarde.
4. Basisbanen zijn bedoeld voor mensen die geen kans hebben om aan het werk te komen.
5. Basisbanen worden betaald op basis van het geldende bruto wettelijk minimumloon (WML), waardoor mensen met een basisbaan ook uit de uitkering komen.

De basisbaan wordt dus veelal gezien als een betaalde baan voor inwoners die al langdurig in de bijstand zitten en die niet zelfstandig aan het werk komen. Zij verrichten vaak werkzaamheden als buurtconciërge, gastheer, ondersteuning bij onderhoud en schoonmaak van gebouwen, sportvelden en speeltuinen.

Omdat de basisbaan geen voorziening/instrument is vanuit de Participatiewet, is er geen landelijke financiering. Vandaar dat de inrichting bij de gemeenten die al ervaring hebben nogal verschilt en lokaal wordt bepaald. Zo zijn er meerdere **lokale kenmerken** van basisbanen, namelijk:

Kenmerk	Details	Gemeenten
Doel van de basisbaan	Basisbaan is vooral een participatie-instrument, geen re-integratie instrument naar betaald werk.	Effect tot uitstroom naar werk is er wel: Leeuwarden, Heerenveen
Werkplekken voor basisbanen	Basisbanen worden ingezet bij buurthuizen of andere organisaties zoals zorgorganisaties en onderwijspartijen.	<ul style="list-style-type: none"> - Buurthuizen: Groningen, Leeuwarden, Assen - Andere organisaties: Heerenveen, Nijmegen
Gebruik van loonkostensubsidies	Sommige gemeenten maken gebruik van loonkostensubsidies vanuit de Participatiewet, anderen niet.	<ul style="list-style-type: none"> - <u>Met</u> LKS: Groningen, Leeuwarden, Assen, Tilburg - <u>Zonder</u> LKS: Nijmegen, Heerenveen
Werkgeverschap	Het formele en/of materiële werkgeverschap ¹ varieert: <ul style="list-style-type: none"> - Gemeente in dienst - BV hangend onder sociaal ontwikkelbedrijf (met de cao Sociale Werkvoorziening) 	<ul style="list-style-type: none"> - Assen: Gemeente als werkgever - Groningen: BV onder sociaal ontwikkelbedrijf - Heerenveen: Caparis, talent- en

¹ De formeel werkgever is de werkgever waar de medewerker in dienst is. Deze werkgever is ook verantwoordelijk voor de salarisbetalingen, sociale lasten, cao, etc. De materieel werkgever is de werkgever waar de medewerker zijn werkzaamheden doet op de werkvloer.

	<ul style="list-style-type: none"> - Bij een arbeidsbemiddelingsbedrijf (met cao Aan de slag) of andere organisaties door middel van detachering 	werkbedrijf (ook detacheringsoptie) <ul style="list-style-type: none"> - Nijmegen: Werkgeverschap bij organisatie via een gemeentelijke subsidieregeling (niet gemeente zelf)
Begeleiding	Alle gemeenten bieden begeleiding, maar aanpak verschilt: <ul style="list-style-type: none"> - Eigen jobcoaching - Jobcoaching via sociaal ontwikkelbedrijf 	Verschildt per gemeente
Evaluatie van persoonlijk welbevinden	Bij een aantal gemeenten wordt ook het persoonlijk welbevinden geëvalueerd van mensen die in een basisbaan werken.	Nijmegen, Groningen, Assen, Amstelveen, Heerenveen

De basisbaan is geen instrument/voorziening vanuit de Participatiewet. In de regionale *Re-integratieverordening Participatiewet Rijk van Nijmegen 2023* staan de instrumenten/voorzieningen vermeldt die vanuit de Participatiewet mogelijk zijn om inwoners te begeleiden richting werk, met of zonder uitkering. Dit zijn:

Instrument/voorziening vanuit Participatiewet

Algemene kenmerken/doelen

Proefplaats	<i>Met behoud van uitkering.</i> Een proefplaatsing is het verrichten van onbeloonde werkzaamheden bij een werkgever voor de duur van 2 maanden. Deze duur kan met maximaal 4 maanden worden verlengd tot 6 maanden, gericht op doorstroom naar betaald werk.
Tijdelijke loonkostensubsidie	<i>Met behoud van uitkering.</i> Gericht op inwoners met een kwetsbare positie op de arbeidsmarkt, die door een combinatie van factoren niet in dienst worden genomen door werkgevers en niet in aanmerking komen voor een indicatie loonkostensubsidie of beschermt werk.
Leerwerkplek	<i>Met behoud van uitkering.</i> Maximaal 6 maanden gerichte werkervaring opdoen. Er is mogelijkheid tot een verlenging van 6 maanden indien de leerwerkplek in combinatie met een opleiding wordt ingezet.
Ontwikkeltraject	<i>Met behoud van uitkering.</i> Een ontwikkeltraject bestaat onder andere uit het verrichten van additionele werkzaamheden en training. Het duurt maximaal 1 jaar.
Arbeid met loonkostensubsidie	<i>Zonder uitkering.</i> Werkzaam met een arbeidsovereenkomst in een afspraakbaan of op een plek Beschut Werk.
Detachingsbaan	<i>Zonder uitkering.</i> In dienst bij de MGR als uitvoeringsorganisatie van de detachingsbanen. De dienstbetrekking is in een beschutte omgeving. Hier is cao Aan de slag van toepassing.

De uitwerking hierboven laat zien dat de basisbaan binnen veel gemeenten start als een experiment, vandaar ook de lokale verschillen. Enkele gemeenten zijn ook weer verder dan andere als ook dat de ervaringen verschillen. Ook verschilt het doel van de basisbaan bij de

diverse gemeenten. Bij sommige gaat het om doorstroom naar betaald werk (gericht op re-integratie) en bij andere juist niet (meer gericht op participatie) of wordt gekozen voor beide.

Basisbaan vs. Melkertbaan

De basisbaan vertoont overeenkomsten met de vroegere 'Melkertbanen', die in 1994 door toenmalig minister Melkert werd ingevoerd. Het doel van deze banen was om stapsgewijs 40.000 extra arbeidsplaatsen te creëren voor langdurig werklozen. Daarnaast was er de bedoeling om de kwaliteit van dienstverlening in sectoren als zorg, onderwijs en kinderopvang te verbeteren. Een belangrijk verschil met de basisbaan is dat de Melkertbanen een *landelijk beleid* vormden, terwijl de basisbanen voornamelijk als lokale experimenten worden uitgevoerd. Melkertbanen werden beloond met maximaal 120% van het wettelijk minimumloon. Net als bij de basisbanen was het bij Melkertbanen belangrijk dat ze geen verdringing van regulier werk veroorzaakten. Veel mensen met een Melkertbaan stroomden echter niet door naar ander werk, wat ertoe leidde dat de landelijke overheid in 2002 de ID-baan introduceerde. Dit was een vervolg op de Melkertbaan, met als doel mensen zowel te laten instromen (I) als doorstromen (D) naar regulier werk. Uiteindelijk werden de ID-banen na 2004 gefaseerd afgeschaft vanwege invoering van de Wet Werk en Bijstand (WWB) in 2004.

Kenmerk	Melkertbaan	ID-banen	Basisbanen
Doelstelling	Creëren van 40.000 extra arbeidsplaatsen voor langdurig werklozen	Instroom en doorstroom naar regulier werk	Creëren van lokale arbeidsplaatsen en verbeteren van dienstverlening
Doelgroep	Langdurig werklozen	Langdurig werklozen	Langdurig werklozen en mensen met afstand tot de arbeidsmarkt
Beloning	Maximaal 120% van het wettelijk minimumloon	Afhankelijk van de functie, vaak vergelijkbaar met Melkertbanen	Afhankelijk van de lokale regeling
Beleidsniveau	Landelijk beleid	Landelijk beleid	Lokaal beleid, vaak als experiment
Doorstroommogelijkheden	Beperkt, veel mensen stroomden niet door naar ander werk	Meer focus op doorstroom naar regulier werk	Nog in ontwikkeling, afhankelijk van lokale invulling
Reden van beëindiging	Vervangen door ID-banen in 2002	Afschaffing door invoering van de Wet Werk en Bijstand (WWB) in 2004	N.v.t.

Wat kost een basisbaan?

De financiering van de basisbaan is uitgewerkt door de volgende gemeenten: Nijmegen, Groningen en Assen. De directe kosten die naar voren komen volgens de gemeenten zijn:

Kostensoort	Schatting kosten 2023	Schatting kosten 2025
Loonkosten wettelijk minimumloon (WML), inclusief werkgeverslasten/sociale lasten/pensioen ²	± 35.000 Euro	± 37.500 Euro
Begeleidingskosten op de werkvloer (jobcoaching)	± 2.000/4.000 Euro	± 3.000/5.000 Euro
Totale kosten	± 37.000/39.000 Euro	± 40.500/42.500 Euro

Bij bovenstaande is nog geen rekening gehouden met de extra inspanningen die collega's in de uitvoering moeten leveren om geschikte kandidaten te werven voor de basisbaan. Ook brengt de invoering en het onderhoud van de basisbaan aanzienlijke organisatiekosten met zich mee voor de gemeentelijke organisatie. Enkele voorbeelden uit het land:

- Groningen: een jaarlijkse kostenpost van € 75.000,-.
- Nijmegen: een kostenpost van € 30.260 per jaar voor een projectleider, die werkt aan 22 basisbanen.
- Leeuwarden: voor een periode van vier jaar een jaarlijks budget van € 500.000,- voor 25 basisbanen.

Naast kosten levert de basisbaan naar schatting ook directe besparingen op voor de gemeente, namelijk:

Besparingensoort	Schatting besparing
Besparing op de uitkering ³	± 16.000/17.000 Euro
Besparing op de uitvoeringskosten uitkering	± 3.000 Euro
Totale opbrengsten	± 19.000/20.000 Euro

Overigens heeft de Start Foundation een onderzoek gedaan naar de basisbaan en de te verwachten maatschappelijke kosten en baten. Uit dit onderzoek komt naar voren dat de baten groter zijn dan de kosten. De verwachting is dat elke € 1.000,- die gemeenten investeren, de maatschappij tussen de € 1.200,- en € 1.600,- oplevert⁴. Deze baten kunnen zowel materiële baten zijn, zoals een hoger inkomen, maar ook immateriële baten, zoals een betere gezondheid of een stijging van de leefbaarheid of woongenot in de buurt. Deze extra baten komen dus niet altijd bij de gemeente terecht, maar ook bij zorgverzekeraars (minder zorgkosten) of woningbouwcorporaties (een schonere en opgeknapte wijk en minder criminaliteit in de buurt).

² Bij fulltime werk en met stijging WML per 1 januari 2023. Vanaf 1 januari 2024 is het wettelijk minimumuurloon ingevoerd, met een vast wettelijk uurloon. De cao bepaalt het maximale aantal werkuren per week.

³ Een besparing op de uitkering betekent dat de gemeente aan het eind van het jaar bespaart op het Bundeling Uitkeringen Inkomensvoorzieningen Gemeenten (BUIG) budget.

Overschotten op dit budget zijn vrij besteedbaar. Een besparing op de uitkering betekent niet dat deze meteen in te zetten is voor de financiering van de basisbaan op de langere termijn. Dit heeft te maken met de berekeningssystematiek van het BUIG-budget.

⁴ 'Betaalbaar werk voor iedereen, vereist publiek-private samenwerking' door Start Foundation, 9 februari 2021.

Welke overige financiële mogelijkheden zijn er?

Sommige gemeenten, zoals Groningen, Assen, Leeuwarden en Tilburg, maken bij het inzetten van basisbanen ook gebruik van landelijke loonkostensubsidies. Dit geldt voor mensen die niet zelfstandig in staat zijn om het minimumloon te verdienen. Deze personen kunnen via de praktijkroute worden aangemeld voor het doelgroepenregister, waardoor ze in aanmerking komen voor een loonkostensubsidie. Deze subsidie is afhankelijk van hun persoonlijke loonwaarde, wat per persoon maatwerk is.

Sinds 1 januari 2022 worden de gemeenten gefinancierd op basis van realisatie voor de loonkostensubsidies. Een voordeel van het gebruik van deze subsidies is dat werkgevers ook gebruik kunnen maken van de no-riskpolis. Dit betekent dat als een werknemer met een arbeidsbeperking ziek wordt, de werkgever looncompensatie ontvangt. Er is echter onduidelijkheid over het verschil tussen een basisbaan met loonkostensubsidie en de 'Afspraakbaan' vanuit de Wet Banenafpraak. Beide banen maken namelijk gebruik van dezelfde landelijke loonkostensubsidie, wat voor overlap zorgt. Door het verbinden van de landelijke loonkostensubsidie aan de basisbaan, wordt een link gelegd met de voorzieningen vanuit de Participatiewet.

Binnen de cao Gemeenten biedt artikel 2.7 in de salaristabel de mogelijkheid om mensen met een Afspraakbaan aan te nemen. Het blijft echter onduidelijk of de basisbaan onder deze categorie valt. De gemeente Groningen positioneert de basisbaan ergens tussen regulier werk en Beschut Werk, wat sterk lijkt op een Afspraakbaan. Afspraakbanen kunnen zowel tijdelijk als vast zijn, afhankelijk van de situatie.

Hoofdstuk 2: Wat zijn de ervaringen van andere gemeenten met basisbanen?

Hieronder volgen de ervaringen van enkele gemeenten die hebben geëxperimenteerd met de basisbaan:

- Groningen
 - o Uit de evaluatie over de periode maart 2020 tot en met maart 2023 is gebleken dat de basisbaan succesvol is. De mensen met een basisbaan verdienen meer geld, hebben geen uitkering meer nodig en ervaren een hoger welbevinden.
 - o In de 3 jaren van de pilot zijn er al 56 banen gerealiseerd uit een groep van ongeveer 150 potentiële kandidaten.
 - o De basisbaan kostte in 2022 ongeveer € 4.680 netto per persoon en in totaal € 243.000. Het kostte de gemeente Groningen meer dan het financieel opleverde voor de gemeente zelf.
 - o De gemeente Groningen heeft vervolg gegeven aan de basisbanen. Op 1 april 2024 waren er al 132 inwoners met een basisbaan. De gemeente wil dit uitbreiden naar 250 basisbanen in 2026.
- Assen
 - o Er heeft een evaluatie plaatsgevonden over het tweejarige experiment (2021-2022).
 - o Ze dachten een groep van 100-150 potentiële kandidaten te hebben, maar hebben uiteindelijk 5 basisbanen gerealiseerd.
 - o De mensen met een basisbaan ervaren een hoger welbevinden dan toen ze in de uitkering zaten en de leefbaarheid in wijken verbeterde ook.
- Nijmegen
 - o De gemeente kondigde in 2022 aan te starten met de 'maatwerkbanen'.

- Voor 2023 was de ambitie om zo'n 22 basisbanen te creëren. Dit is niet gelukt. Er is slechts 1 maatwerkbaan gerealiseerd.
- De evaluatie eind 2024 heeft ervoor gezorgd dat het project 'maatwerkbanen' tijdelijk stopt. De gemeente start in 2025 met een onderzoek waarom het in andere gemeenten wel succesvol verloopt. De uitkomsten van dit onderzoek worden eind 2025 gedeeld.
- Tilburg
 - In het bestuursakkoord Meer voor Elkaar 2022-2026 zijn afspraken gemaakt om te starten met de Tilburgse variant van de basisbaan. Op 24 januari 2023 is ingestemd met de start van de ontwikkeling van de pilot basisbanen.
 - Het praktijkexperiment had budget beschikbaar gesteld voor 5 basisbanen;
 - Tilburg heeft in 2024 aanpassingen doorgevoerd op het plan, vanwege de duurzaamheid van het plan als ook de hoge kosten in relatie met het geringe bereik;
 - Tilburg sluit met de basisbaan aan bij de ontwikkelbaan. Ontwikkelbanen zijn door de gemeente en de Diamant-groep ontwikkeld. De kandidaat doet werkervaring op via de ontwikkelbaan en krijgt een tijdelijk arbeidsovereenkomst bij de Diamant-groep. Deze baan is in eerste instantie gericht op de overstap naar regulier werk. Alleen als een kandidaat zich maximaal 3 jaar heeft ingezet en niet aan de slag komt op de reguliere arbeidsmarkt, zullen zij doorstromen naar de Tilburgse basisbaan;
 - Tilburg wil 150 extra ontwikkelbanen gaan realiseren, waarvan naar schatting zo'n 8% resulteert in een basisbaan.
 - Op de raadsvergadering van 16 december 2024 is officieel een besluit genomen over de basisbanen. Met dit voorstel wordt het mogelijk om de aankomende drie jaar 150 personen aan een basisbaan te helpen
- Leeuwarden
 - In het collegeprogramma 2022-2026 de ambitie opgenomen om 25 basisbanen te creëren.
 - Er is per kalenderjaar een bedrag van € 500.000 euro beschikbaar voor maximaal 25 basisbanen.
 - De kandidaat krijgt een arbeidsovereenkomst voor bepaalde tijd via Caparis. Er kunnen maximaal 3 tijdelijke contracten worden aangeboden, vanwege de flexwet.
 - Het dienstverband valt onder cao Aan de Slag.
 - Ook de doelgroep met LKS is opgenomen in het programma.
 - Caparis voert het formele werkgeverschap uit.
 - De gemeente Leeuwarden biedt begeleiding om werknemersvaardigheden te ontwikkelen.
 - De gemeente Leeuwarden behoudt de regie op de uitvoering van de basisbanen.
- Heerenveen
 - Begin 2023 is de gemeente gestart met een tweejaarlijks experiment om 10 basisbanen te realiseren via Caparis.
 - Caparis, die de uitvoering van de pilot verzorgt, biedt niet alleen werkplekken maar ook begeleiding door jobcoaches. Zij ondersteunen deelnemers in hun (verdere) ontwikkeling en richting duurzame uitstroom naar de arbeidsmarkt
 - Na de eerste periode is de pilot in 2024 verlengd tot 1 januari 2025. Door deze verlenging hebben vrijwel alle deelnemers een tweede arbeidsovereenkomst gekregen.
 - De kosten van de pilot over de jaren 2023 en 2024 bedroegen circa

€ 378.000. Deze zijn gefinancierd vanuit de ontvangen middelen uit het Europees Sociaal Fonds (ESF) in 2023 en een structurele bijdrage van € 100.000 vanuit de raad.

- In april 2025 zijn er nog 3 deelnemers die werken in een basisbaan. De overige 7 deelnemers zijn uitgestroomd naar ander werk of een ander dienstverband.
- In 2025 worden er opnieuw 5 basisbanen ingevuld en wordt ook onderzocht of het aantal kan groeien.

Welke selectiecriteria worden er zoal gehanteerd?

De consultants Participatie maken veelal vanuit hun klantenbestand een selectie van kandidaten die in aanmerking komen voor de basisbaan. Dit vraagt om de nodige personele investering en begeleiding. De selectiecriteria verschillen per gemeente. Hieronder enkele voorbeelden:

- Nijmegen

De kandidaat die in aanmerking komt heeft een zwakke arbeidsmarktpositie en:

- Ontvangt drie jaar of langer een Participatiewet-uitkering
- Is bij voorkeur ouder dan 50 jaar
- Is gemotiveerd om te werken
- Kampt met persoonlijke omstandigheden die belemmerend zijn voor de arbeidsinschakeling
- Is in staat om in een structuur en in een zodanige omvang (werkduur) te werken dat uitstroom uit de bijstand mogelijk is
- Heeft geen zinvolle dagbesteding
- Heeft geen indicatie beschut werk of arbeidsmatige dagbesteding
- WerkBedrijf heeft beoordeeld dat re-integratie via de beschikbare re-integratie-instrumenten zoals opgenomen in de regionale Re-integratieverordening niet haalbaar is

- Amstelveen

- Kandidaat ontvangt meer dan 5 jaar een bijstandsuitkering;
- Kandidaat heeft meerdere re-integratietrajecten doorlopen;
- Kandidaat is belastbaar en gemotiveerd voor een basisbaan;
- Kandidaat kan uiteindelijk 32 uur werken;
- Er is geen sprake van een gediagnostiseerde arbeidsbeperking en de inwoner kan dus geen gebruik maken van de instrumenten voor inwoners met een arbeidsbeperking zoals loonkostensubsidie;
- Er is een vermoeden dat de kandidaat geen mogelijkheden heeft op de reguliere arbeidsmarkt.

- Groningen

- Kandidaat is 27 jaar of ouder;
- Kandidaat wil en kan 24 tot 36 uur werken;
- Kandidaat heeft al van alles geprobeerd, maar het is niet gelukt om een 'gewone' baan te vinden of te houden.

Uit bovenstaande blijkt dat er een zowel een overlap zit in de selectiecriteria als ook verschillen, namelijk wel of niet gebruik van loonkostensubsidie en leeftijd. De selectiecriteria dienen vooral met de consultants Participatie uitgewerkt te worden, zodat de kans van slagen van het invoeren van de basisbaan het meest succesvol zal zijn.

Basisbaan vs. Armoedeval

Als inwoners de stap van uitkering naar betaald werk zetten, riskeren zij er financieel op achteruit te gaan. Dit heet de 'armoedeval'. De armoedeval is het fenomeen dat ontvangers van een uitkering die aan het werk gaan, financieel niet beter af zijn maar er op achteruit gaan. Het betreft bijstandsgerechtigden die net iets meer (kunnen) verdienen dan het bijstandsniveau. De gemeenten die zijn gaan werken met de basisbaan hebben hier onderzoek naar gedaan en/of houden hier rekening mee. De volgende constatering zijn gemaakt:

- gemeente Assen laat weten dat kandidaten met een basisbaan ten minste 28 uur moeten werken, willen zij niet in de armoedeval terecht komen. Bij 20 uren tegen het wettelijk minimumloon (WML) werken verdient de 'basisbaner' ongeveer hetzelfde als een bijstandsuitkering.
- Gemeente Groningen heeft door het NIBUD een onderzoek laten uitvoeren. Hieruit blijkt dat een fulltime basisbaan voor een alleenstaande meer oplevert, dan wanneer deze in de uitkering zit. Bij paren met een fulltime basisbaan is dit anders, deze houden minder over dan wanneer zij in de uitkering zitten.
- Gemeente Nijmegen en Heerenveen besteden ook aandacht aan het onderwerp 'armoedeval' door ondersteuning te verlenen bij het in kaart brengen van de financiële situatie. NIBUD heeft een digitale calculator om te berekenen wat de financiële gevolgen zijn van als iemand van de uitkering overstapt naar een werksituatie, zie de website <https://uitkeringnaarwerk.nibud.nl/introductie>.

Welke uitdagingen zijn er bij het implementeren van de basisbaan?

Het implementeren van basisbanen brengt verschillende uitdagingen met zich mee. De belangrijkste punten zijn:

- *Financiële haalbaarheid:* het Rijk verleent geen middelen. Gemeente zijn afhankelijk van eigen budgetten en de mogelijkheid tot continuering hiervan. Bijv. zorgdragen voor een duurzame financieringsbron door samen te werken met lokale bedrijven, die bijdragen aan de financiering van de basisbanen (Groningen).
- *Werkgeversbetrokkenheid:* werkgevers moeten bereid zijn om samen te werken en mogelijk bij te dragen aan de kosten.
- *Administratieve lasten:* gemeente dient te zorgen voor een goede coördinatie en administratie om basisbanen effectief te laten functioneren.
- *Effectiviteit en duurzaamheid:* Het is belangrijk om te zorgen dat basisbanen niet alleen tijdelijk werk bieden, maar ook bijdragen aan de duurzame inzetbaarheid van werknemers. Als een basisbaan onverhoopt eindigt, dan leidt dit veelal tot extra administratieve en financiële obstakels zoals het opnieuw inschrijven voor een uitkering en andere financiële stress of onzekerheid.

Hoofdstuk 3: Welke conclusies zijn er te trekken?

- Er dient uitgezocht te worden welk construct werkt voor gemeente Berg en Dal?
Basisbanen vallen meestal onder:
 - o een cao bij/van een sociaal ontwikkelbedrijf; of
 - o een cao van een externe organisatie die de persoon met een basisbaan onder contract heeft; of
 - o in dienst bij gemeente.

Er is binnen de cao gemeente een mogelijkheid om mensen met een afspraakbaan in dienst te nemen, dit betreft geen basisbaan. Er is meer onderzoek nodig om te bekijken of de basisbanen ook onder de cao van gemeente kan vallen.

- Bij veel gemeenten verloopt het invoeren via een experiment of pilot, omdat het geen voorziening vanuit de Participatiewet is en er geen landelijke middelen voor beschikbaar zijn gesteld. Het kost de gemeente dus geld. Evalueren en monitoren is uiteindelijk net zo van belang. Wanneer vinden we dat het experiment geslaagd is?
- Een basisbaan leidt niet snel tot verdringing als het om aanvullende en eenvoudige werkzaamheden gaat, die anders blijven liggen. Het is vaak geen regulier werk, waardoor verdringing van bestaand werk minimaal is, maar het blijft ergens ook grijs gebied.
- Een basisbaan kan een toevoeging zijn op de voorzieningen vanuit de Participatiewet die er al zijn. Het vraagt alleen veel van de ambtelijke organisatie. De deelnemers dienen namelijk geselecteerd en (intensief) begeleid te worden. Dit zou in samenwerking met sociaal ontwikkelbedrijf WerkBedrijf Rijk van Nijmegen verder onderzocht kunnen worden.
- Basisbanen worden veelal gefinancierd met het minimumloon en ondersteunt met secundaire arbeidsvoorwaarden en pensioenopbouw. Alleen de contractvormen variëren als ook de van toepassing zijnde cao's.
- Alert zijn op het terugvallen van inkomsten na het aanvaarden van een basisbaan. Uit ervaringen van Groningen en Assen is minimaal 28 uur per week of meer nodig om niet in de 'armoedeval' te raken.
- Een goede begeleiding en ondersteuning van de inwoner met een basisbaan is nodig wil het slagen. De invoering van de basisbaan vraagt dan ook veel van team Inkomen en Participatie. Er zal een selectie uit het bestand gehaald moeten worden wie wel of niet in aanmerking komen.

Bronnen

Achtergrond artikelen

- Artikel- Binnenlands Bestuur (2023): [De Groningse basisbanen hebben maatschappelijke meerwaarde \(binnenlandsbestuur.nl\)](https://www.binnenlandsbestuur.nl/maatschappelijke-meerwaarde)
- Artikel- Cedris- Twaalf partijen, vijf thema's: inzicht in politieke plannen voor een inclusieve arbeidsmarkt (2023): <https://cedris.nl/nieuws/twaalf-partijen-vijf-themas-inzicht-in-politiekeplannen-voor-een-inclusieve-arbeidsmarkt/>
- Artikel- Oldambtnu (2023): [Afeer en Wedeka starten met de Overbrugbaan: 180 extra banen in Oost Groningen - OldambtNu.nl](https://www.oldambtnu.nl/afeer-en-wedeka-starten-met-de-overbrugbaan-180-extra-banen-in-oost-groningen)
- Brief- Rijksoverheid. Visiebrief Participatiewet in Balans (2023): <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2023/06/09/visiebrief-participatiewet-inbalans>
- Rapport- Ecorys: Indicatieve MKBA basisbanen en buurtconciërges. Het maatschappelijk rendement van een parallelle arbeidsmarkt (2020): <https://gemeenteraad.groningen.nl/Documenten/Bijlage-2-rapport-indicatieve-MKBA-basisbanen-en-buurtconciërges.pdf>
- Rapport- Wetenschappelijke raad voor het Regeringsbeleid (WRR)- Het betere werk- de nieuwe maatschappelijke opdracht (2019): [Het betere werk. De nieuwe maatschappelijke opdracht | Rapport | WRR](https://www.wrr.nl/publicaties/publicaties/2019/06/09/het-betere-werk-de-nieuwe-maatschappelijke-opdracht)
- Rapport- Sociaal Cultureel Planbureau (2023): <https://www.scp.nl/publicaties/publicaties/2023/06/09/een-brede-blik-op-bijstand>
- Rapport- Regioplan. Gesubsidieerde arbeid in Nederland (2022): <https://www.regioplan.nl/wpcontent/uploads/2023/12/22059-Eindrapport-Gesubsidieerde-arbeid-in-Nederland-Regioplan-29dec22.pdf>

Wat is de basisbaan?

- Artikel- Sociaal Bestek (2021): <https://sociaalbestek.nl/artikel/de-basisbaan-is-echt-anders-dan-demelkertbaan-van-vroeger/>
- Artikel- Sociale vraagstukken (2020): <https://www.socialevraagstukken.nl/we-hebben-het-geld-enhet-inzicht-voor-basisbanen-nu-de-politieke-wil-nog/>
- Artikel – Sociale vraagstukken (2020): <https://www.socialevraagstukken.nl/de-basisbaan-is-eennoodgreep-het-gaat-om-echte-banen/>
- Artikel- Binnenlands Bestuur (2023): <https://www.binnenlandsbestuur.nl/sociaal/werk-inkomen-en-sociale-zekerheid/esmah-lahlah-groenlinks-pvda-pleit-voor-basisbanen>

- Podcast- NPO 1 (2023): <https://www.nporadio1.nl/fragmenten/de-nieuws-bv/bead2142-47e7-429aa242-7af1689696cc/2023-06-06-wordt-de-groninger-basisbaan-in-heel-europa-ingevoerd>
- Rapport- Start Foundation- Ecorys- Betaalbaar werk voor iedereen, vereist publiek-private samenwerking (2021): [Publieksversie MKBA PA-markt.pdf \(startfoundation.nl\)](#)
- SEO Economisch Onderzoek Vrije Universiteit (2020): <https://www.seo.nl/publicaties/doorrekening-voorstellen-platform-de-toekomst-van-arbeid/>

Gemeente Amstelveen

- Collegebrief gemeente Amstelveen (2021): [Notitie basisbanen: Document amstelveen - Collegebrief.Aanvullende informatie op notitie Basisbanen - iBabs RIS \(bestuurlijkeinformatie.nl\)](#)
- Raadsbrief gemeente Amstelveen (2022): [Voortgang motie basisbaan: Raadsbrief Voortgang motie basisbaan.pdf](#)

Gemeente Assen

- Rapport- Evaluatie basisbanen Assen (2022): [Document Assen - Bijlage Evaluatie Basisbanen – iBabs RIS \(bestuurlijkeinformatie.nl\)](#)
- Presentatie mogelijkheden basisbanen in Assen (2019): [Document Assen - Presentatie basisbanen - iBabs RIS \(bestuurlijkeinformatie.nl\)](#).
- Rapport- Een onderzoek naar de mogelijkheden van basisbanen als participatie-instrument in Assen (2019): [Document Assen - Presentatie basisbanen - iBabs RIS \(bestuurlijkeinformatie.nl\)](#)
- Collegebrief- Basisbanen in Assen; het vervolg (2023): [Document Assen - Brief B&W – basisbanen vervolg - iBabs RIS \(bestuurlijkeinformatie.nl\)](#)

Gemeente Groningen

- Collegebrief- Haalbaarheidsonderzoek basisbaan in Groningen (2018): <https://gemeenteraad.groningen.nl/Documenten/Collegebrieven/Haalbaarheidsonderzoekbasisbaan-in-Groningen>
- Collegebrief- beantwoording motie risico's basisbaan (2018): <https://gemeenteraad.groningen.nl/Documenten/Motie/Beantwoording-motie-onderzoek-risico-sbasisbaan.pdf>
- Collegebrief- stand van zaken basisbanen (2021): <https://gemeenteraad.groningen.nl/Documenten/Stand-van-zaken-basisbanen.pdf>

- Rapport- Hanzehogeschool. De praktijk van basisbanen- Monitor van het experiment Basisbanen in Groningen (2023):
https://research.hanze.nl/ws/portalfiles/portal/49796793/Eindrapport_De_praktijk_van_basisbanen.pdf
- [Vlog: Project basisbanen in de gemeente Groningen | VNG](#)

Gemeente Heerenveen

- Nieuwsbericht 2025: [Succesvolle pilot basisbanen krijgt vervolg - Gemeente Heerenveen](#)
- Raadsinformatiebrief 2025: [Brief raad over evaluatie pilot Basisbanen..pdf](#)
- [Evaluatie Pilot Basisbanen \(1\).pdf](#)

Gemeente Heerlen

- Collegebrief- Gemeente Heerlen (2023):
<https://heerlen.bestuurlijkeinformatie.nl/Reports/Document/a5ab60a9-1c62-4d16-9716-79c86d62df66?documentId=522c1508-41bb-4c33-bb0c-37acf6072cc4>

Gemeente Leeuwarden

- Artikel gemeente Leeuwarden basisbanen – deel 1 (2023):
<https://www.buurtwijs.nl/content/opweg-naar-betaald-werk-en-een-betere-buurt>
- Artikel gemeente Leeuwarden basisbanen – deel 2 (2023):
<https://www.buurtwijs.nl/content/dewaarde-van-betaald-vrijwilligerswerk>
- Collegeprogramma gemeente Leeuwarden 2022-2026:
<https://leeuwarden.bestuurlijkeinformatie.nl/Reports/Item/8e115763-db54-4473-8ed8-6505eeb230db>
- Samenwerkingsovereenkomst gemeente Leeuwarden Caparis 2023-2026- Basisbanen (2023):
<https://leeuwarden.bestuurlijkeinformatie.nl/Agenda/Document/88eeb9d5-fb32-47ed-88de-49a43f082c6e?documentId=ece65a96-51f1-495c-bb55-f6acf3cb2462&agendaltemId=634d21e5-b9e3-4a15-87b8-46d3921dd276>

Gemeente Maastricht

- Collegebrief- Gemeente Maastricht- (2023): [Beantwoording schriftelijke vragen inzake onderzoek naar de haalbaarheid van basisbanen in Maastricht- Antwoord - SP - over onderzoek naar de haalbaarheid van basisbanen in Maastricht \(maastrichtbeleid.nl\)](#)

Gemeente Nijmegen

- Collegebrief- kaders Nijmeegse basisbanen (2022): [Document Nijmegen - Collegevoorstel Kaders Nijmeegse Basisbanen - iBabs RIS \(bestuurlijkeinformatie.nl\)](#)
- Projectplan Nijmeegse basisbanen (2022): [Document Nijmegen - Projectplan Nijmeegse Basisbanen – iBabs RIS \(bestuurlijkeinformatie.nl\)](#)
- Raadsbrief- brief aan de raad kaders Nijmeegse basisbaan (2022): [Document Nijmegen - Brief aan de raad Kaders Nijmeegse Basisbanen - iBabs RIS \(bestuurlijkeinformatie.nl\)](#)
- [Brief van WerkBedrijf Rijk van Nijmegen over Maatwerkbanen \(2024\)](#)
- Raadsvoorstel Maatwerkbanen 19 februari 2025 - [Document Nijmegen - Raadsvoorstel Maatwerkbanen \(gewijzigd na aangenomen amendement\) - iBabs Publieksporaal](#)

Gemeente Opsterland

- [Document Opsterland - B05 Brief college - Voortgang plan van aanpak pilot basisbanen - iBabs Publieksporaal](#)
- Discussienota 25 maart 2024: [Document Opsterland - Discussienota - beantwoording motie basisbanen creëren - iBabs Publieksporaal](#)
- Notitie basisbanen 2024: [Document Opsterland - Bijlage 2 Notitie basisbanen, versie 23 januari 2024 - iBabs Publieksporaal](#)
- Addendum notitie basisbanen 2024: [Document Opsterland - Addendum notitie basisbanen, versie 19 maart 2024 - iBabs Publieksporaal](#)
- Motie basisbanen 2023: [Document Opsterland - Bijlage 1 Motie basisbanen \(10 juli 2023\) - iBabs Publieksporaal](#)

Gemeente Tilburg

- Collegebrief- Gemeente Tilburg (2023): <https://tilburg.raadsinformatie.nl/document/12470856/2/247780-01+Raadsvoorstel+Praktijkexperiment+basisbanen+nieuw>
- Raadsvoorstel 16 december 2024: [Raadsvoorstel+Basisbanen](#)

Artikelen Participatiewet

- Artikel- Rijksoverheid (2023): [Vragen en antwoorden over het project Smpel Switchen in de Participatieketen | Rijksoverheid.nl](#)
- Rapport- Sociaal Cultureel Planbureau (2018): *Verdringing op de arbeidsmarkt*. <https://www.scp.nl/publicaties/publicaties/2018/10/31/verdringing-op-de-arbeidsmarkt>

- Rapport - Hanzehogeschool (2020): *Wel of geen verdringing door basisbanen?* <https://research.hanze.nl/nl/publications/wel-of-geen-verdringing-door-basisbanen>
- Re-integratieverordening Participatiewet Rijk van Nijmegen 2023: [Re-integratieverordening Participatiewet Rijk van Nijmegen 2023 | Lokale wet- en regelgeving](#)
- Tekst Participatiewet: <https://wetten.overheid.nl/BWBR0015703/2023-07-01>